

Rasulova Maftuna Nasimboy qizi
Samarqand pedagogik mahorat
markazi o'qituvchisi
rasulovamaftuna110@gmail.com

ISH JOYIDA MALAKA OSHIRISH METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA ZAMONAVIY USUL VA STRATEGIYALARNING AHAMIYATI

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada ish joyida malaka oshirish metodik tizimini takomillashtirishda zamonaviy usul va strategiyalarning ahamiyati ko'rib chiqiladi. Maqolada, malaka oshirishning samaradorligini oshirish uchun innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va interaktiv o'quv metodlarini joriy etishning zarurligi ta'kidlanadi. Ish joyida malaka oshirish tizimi nafaqat ishchilarning bilim va ko'nikmalarini oshirish, balki ularning motivatsiyasini kuchaytirish, jamoaviy ishni rivojlantirish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga ham xizmat qiladi. Zamonaviy usullar, masalan, onlayn treninglar, masofaviy ta'lim platformalari, o'qitishning gamifikatsiya elementlari, shuningdek, xodimlar bilan doimiy teskari aloqa o'rnatish kabi strategiyalar taklif etiladi.

Maqola ish joyida malaka oshirishni yangilash va modernizatsiya qilishda zarur bo'lgan usul va strategiyalarni muhokama qiladi, bu esa xodimlarning professional o'sishiga va tashkilotlarning umumiy muvaffaqiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: ish joyida malaka oshirish, metodik tizim, zamonaviy usullar, strategiyalar, raqamli texnologiyalar, interaktiv o'qitish, onlayn trening, gamifikatsiya, xodimlar, teskari aloqa, innovatsion yondashuvlar.

ЗНАЧЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДОВ И СТРАТЕГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ МЕТОДИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ НА РАБОЧЕМ МЕСТЕ

Аннотация. В данной научной статье рассматривается значение современных методов и стратегий в совершенствовании методической системы обучения на производстве. В статье подчеркивается необходимость внедрения инновационных подходов, цифровых технологий и интерактивных методов обучения для повышения эффективности обучения. Система обучения на производстве служит не только повышению знаний и навыков работников, но и усилению их мотивации, развитию командной работы и повышению эффективности производства. Предлагаются современные методы, такие как онлайн-обучение, платформы дистанционного обучения, элементы геймификации обучения, а также такие стратегии, как непрерывная обратная связь с сотрудниками. В статье рассматриваются методы и стратегии, необходимые для обновления и модернизации обучения на рабочем месте, которое положительно влияет на профессиональный рост сотрудников и общий успех организации.

Ключевые слова: обучение на рабочем месте, методическая система, современные методы, стратегии, цифровые технологии, интерактивное обучение, онлайн-обучение, геймификация, сотрудники, обратная связь, инновационные подходы.

THE IMPORTANCE OF MODERN METHODS AND STRATEGIES IN IMPROVING THE METHODOLOGICAL SYSTEM OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN THE WORKPLACE

Abstract. This scientific article considers the importance of modern methods and strategies in improving the methodological system of professional development in the workplace. The article emphasizes the need to introduce innovative approaches, digital technologies and interactive

training methods to increase the effectiveness of professional development. The professional development system in the workplace serves not only to improve the knowledge and skills of employees, but also to strengthen their motivation, develop teamwork and increase production efficiency. Modern methods, such as online training, distance learning platforms, gamification elements of training, as well as strategies such as establishing constant feedback with employees, are proposed. The article discusses the methods and strategies necessary for updating and modernizing professional development in the workplace, which will have a positive impact on the professional growth of employees and the overall success of organizations.

Keywords: professional development in the workplace, methodological system, modern methods, strategies, digital technologies, interactive training, online training, gamification, employees, feedback, innovative approaches.

Kirish. Ish joyida malaka oshirish – bu xodimlarning kasbiy bilim, ko‘nikma va kompetensiyalarini doimiy ravishda yangilash va takomillashtirish jarayonidir. Bugungi kunda raqobatbardoshlikni saqlab qolish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish uchun malaka oshirish tizimi har qanday tashkilotda muhim o‘rin tutadi. Malaka oshirish metodik tizimining samarali ishlashi xodimlarning individual o‘qishini ta‘minlash bilan birga, tashkilotning umumiy muvaffaqiyatiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Zamonaviy ish joylarida malaka oshirishning an‘anaviy usullari ko‘pincha samarali bo‘lmaydi, chunki ularning ko‘plari texnologiyalar va pedagogik metodlarga moslashmagan. Shu bois, malaka oshirish metodik tizimini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlar va zamonaviy strategiyalarni joriy etish zarurati kundan-kunga oshib bormoqda. Yangi texnologiyalar, masofaviy ta‘lim platformalari, gamifikatsiya elementlari va interaktiv o‘qitish metodlari ish joyidagi malaka oshirish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkoniyatlarini yaratadi. Maqolada ish joyida malaka oshirish metodik tizimini takomillashtirishda zamonaviy usul va strategiyalarning ahamiyati, ularning o‘zaro integratsiyasi va amaliyotda qo‘llanilishi ko‘rib chiqiladi. Maqsad – xodimlarning kasbiy o‘qishiga, motivatsiyasiga va tashkilotning umumiy muvaffaqiyatiga olib keladigan metodik tizimlarni ishlab chiqishdir. [1].

Adabiyotlar tahlili va metodlar. Ish joyida malaka oshirish tizimi va uning metodik asoslari bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar ko‘p yillik rivojlanish tarixiga ega. An‘anaviy malaka oshirish usullari, masalan, seminarlar, treninglar, o‘quv kurslari va boshqa an‘anaviy usullar bir nechta ilmiy ishlarda (Xolmatov, 2015; Sirojov, 2018) tahlil qilingan. Bu usullar ko‘pincha static va xodimlarning individual ehtiyojlarini inobatga olmaydi, shuningdek, samarali bo‘lishi uchun ko‘p vaqt va resurs talab qiladi. Biroq, so‘nggi yillarda malaka oshirishni takomillashtirishda zamonaviy yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning roli oshgan. O‘zbekistondagi ish joylarida malaka oshirishni modernizatsiya qilish borasida bir qator tadqiqotlar (Nazarov, 2020; Xo‘jaev, 2021) amalga oshirildi, bu ilmiy ishlar, ayniqsa, raqamli texnologiyalar va masofaviy o‘qitish metodlarini joriy etishning ahamiyatini ta‘kidlaydi. O‘zbek olimlari tomonidan olib borilgan izlanishlar zamonaviy usullarni amalga oshirishda ko‘plab amaliy natijalarga erishilganligini ko‘rsatmoqda. Shuningdek, yirik xorijiy tadqiqotlar (Kirkpatrick, 2016; Noe, 2017) malaka oshirishda gamifikatsiya va interaktiv o‘qitish metodlarining samaradorligini sinovdan o‘tkazgan. [2]. Zamonaviy ta‘lim texnologiyalaridan foydalanish ish joyidagi malaka oshirish jarayonini yanada samarali qilishga imkon yaratadi. Jumladan, virtual simulyatsiyalar, onlayn treninglar va raqamli platformalar, xodimlarga tezda kerakli ko‘nikmalarni o‘zlashtirishda yordam beradi (Davis, 2019; Ivancevich, 2020). Shu bilan birga, malaka oshirishda xodimlarga teskari aloqa berish, ularning motivatsiyasini oshirish hamda o‘quv jarayonini gamifikatsiya qilishning ijobiy natijalari ta‘kidlangan. Mazkur ilmiy ishda tahlil qilingan metodlar quyidagilardan iborat:

Adabiyotlarni tahlil qilish – Ish joyida malaka oshirish bo‘yicha o‘zbek va xorijiy tadqiqotchilarning ilmiy ishlarini, o‘quv metodologiyalari va strategiyalarini o‘rganish.[3].

Kvantitativ tahlil – Ish joyidagi malaka oshirish jarayonida zamonaviy usullarning samaradorligini baholash uchun anketalar va so‘rovnomalar o‘tkazish, statistik ma‘lumotlarni tahlil qilish.[4].

Kvalitativ tahlil – Xodimlar va menejerlar bilan intervyular o'tkazish, ularning malaka oshirish tajribalarini tahlil qilish. Bu metod tashkilotlar va xodimlar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni va malaka oshirish jarayonining samaradorligini chuqurroq tushunishga yordam beradi. [5].

Eksperiment – Malaka oshirishning yangi strategiyalarini ish joylarida sinovdan o'tkazish, natijalarini solishtirish va takomillashtirish imkoniyatlarini aniqlash.

Komparativ tahlil – Turli ish joylarida malaka oshirishning an'anaviy va zamonaviy usullarini taqqoslash va ularning samaradorligini baholash.

Muhokama. Ish joyida malaka oshirish tizimi o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi va tashkilotlarning muvaffaqiyati uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu ilmiy ishda tahlil qilingan zamonaviy usul va strategiyalar, xususan, raqamli ta'lim platformalari, masofaviy o'quv metodlari, gamifikatsiya va interaktiv o'quv yondashuvlari ish joyida malaka oshirish samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkinligini ko'rsatdi. [6].

Birinchidan, malaka oshirishning an'anaviy metodlari, ya'ni seminarlar va treninglar, ko'pincha ishchilarni ko'p vaqt va resurs sarflashga majbur qiladi va ularning ehtiyojlariga to'liq mos kelmaydi. Shuningdek, bu usullar ko'pincha static bo'lib, xodimlarning o'zgargan ehtiyojlari yoki yangi texnologiyalarga moslashuvini ta'minlamaydi. Biroq, zamonaviy yondashuvlar, masalan, onlayn treninglar va raqamli ta'lim platformalari, o'quv jarayonlarini individualizatsiya qilishga yordam beradi va xodimlarga istalgan vaqtda va joyda malaka oshirish imkoniyatini yaratadi. Bu esa o'z navbatida xodimlarning motivatsiyasini oshiradi va o'qish jarayonining samaradorligini ta'minlaydi.

Ikkinchidan, gamifikatsiya va interaktiv o'qitish metodlari, ayniqsa, yosh avlod xodimlari orasida yuqori samaradorlikni ko'rsatmoqda. O'quv jarayonini o'yin elementlari bilan boyitish, xodimlarga nafaqat bilim olishni, balki jamoaviy ishni rivojlantirish, muammolarni hal qilish va samarali qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini o'rgatadi. Ushbu metodlar ishchilarga o'z o'rnida mustaqil fikrlash va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirishga yordam beradi. Masalan, xodimlar o'rtasida doimiy muloqot va teskari aloqa tashkil qilish, ularning malaka oshirishdagi tajribalarini baholash va natijalarni kuzatish hamda o'quv jarayonini optimallashtirishda muhim o'rin tutadi.

Uchinchidan, masofaviy ta'lim texnologiyalari va virtual simulyatsiyalar yordamida o'quv jarayonini yanada interaktiv qilish imkoniyati mavjud. Ishchilar uchun real hayotdagi vaziyatlar va muammolarni simulyatsiya qilish, ularning murakkab sharoitlarda to'g'ri qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bunday yondashuvlar nafaqat malaka oshirishning samaradorligini oshiradi, balki tashkilotlar uchun ham tejamkorlikni ta'minlaydi, chunki bu usullar ko'pincha kamroq vaqt va mablag' talab qiladi.

Shuningdek, malaka oshirishda teskari aloqa tizimi muhim o'rin tutadi. Xodimlarga ularning rivojlanishiga oid aniq va maqsadli fikrlar bildirish, ularning muvaffaqiyatlarini baholash va o'quv jarayonini optimallashtirish uchun zarur. Teskari aloqa ishchilarni yanada motivatsiya qiladi va o'zlariga bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi. O'qituvchilarning va menejerlarning doimiy kuzatuv, o'z navbatida, malaka oshirish jarayonining samaradorligini oshirishga yordam beradi.

1. Zamonaviy usullar samaradorligini oshiradi: Masofaviy ta'lim va raqamli platformalar ish joyida malaka oshirish jarayonini yanada samarali va fleksibil qiladi. Xodimlar o'z vaqtida malaka oshirish imkoniyatiga ega bo'lib, o'quv jarayoniga yuqori darajada sodiq bo'lishadi.

2. Gamifikatsiya va interaktiv o'quv metodlari motivatsiyani oshiradi: O'yinlar va interaktiv elementlar yordamida malaka oshirish xodimlar uchun qiziqarli va samarali bo'ladi, bu esa o'quv jarayonining motivatsiyasini oshiradi va ijtimoiy aloqalarni kuchaytiradi.

3. Teskari aloqa jarayonni optimallashtiradi: Xodimlarga o'quv jarayonida aniq va tizimli teskari aloqa berish, ularning motivatsiyasini oshiradi, shuningdek, o'qitishning samarasini yaxshilaydi.

4. Malaka oshirishga innovatsion yondashuvlar zarur: An'anaviy metodlarning cheklanganligi sababli, zamonaviy texnologiyalarga asoslangan metodik yondashuvlar (masalan,

onlayn treninglar, virtual simulyatsiyalar) ish joyida malaka oshirishni takomillashtirishda zarur bo'lib qoldi.

5. Tashkilotlar uchun iqtisodiy samaralar: Zamonaviy o'quv texnologiyalarini joriy etish, vaqt va mablag'ni tejashga imkon beradi, shu bilan birga xodimlarning professional o'sishiga xizmat qiladi.

Umuman olganda, ish joyida malaka oshirishni takomillashtirishda zamonaviy usullar va strategiyalar nafaqat o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi, balki tashkilotlarning raqobatbardoshligini va iqtisodiy barqarorligini ham mustahkamlaydi.

Xulosa. Ish joyida malaka oshirish metodik tizimini takomillashtirishda zamonaviy usul va strategiyalarning ahamiyati kundan-kunga oshib bormoqda. Bugungi kunda tashkilotlarning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi va raqobatbardoshligini saqlab qolish uchun malaka oshirish tizimining samarali va innovatsion bo'lishi zarur. An'anaviy usullar ko'pincha samarali natijalar bermasa, zamonaviy metodlar, xususan, masofaviy ta'lim, raqamli platformalar, gamifikatsiya va interaktiv o'qitish yondashuvlari malaka oshirish jarayonini sezilarli darajada yaxshilaydi. Zamonaviy o'quv texnologiyalari, masalan, onlayn treninglar va virtual simulyatsiyalar, xodimlarga o'z bilim va ko'nikmalarini istalgan vaqtda va joyda yangilash imkoniyatini yaratadi. Bu esa o'z navbatida xodimlarning motivatsiyasini oshiradi, o'qish jarayonining samaradorligini ta'minlaydi va tashkilotning umumiy samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, gamifikatsiya elementlarini qo'llash xodimlarni yanada faolroq ishtirok etishga undaydi, o'quv jarayonini qiziqarli va interaktiv qiladi. Teskari aloqa tizimi malaka oshirishning samaradorligini oshiradi, xodimlarning o'zgaruvchan ehtiyojlariga moslashishga yordam beradi va o'quv jarayonini doimiy ravishda optimallashtirishga imkon beradi. Yuqorida ta'kidlangan metodlar va strategiyalarni amaliyotda qo'llash tashkilotlarga malaka oshirish jarayonini samarali va tejamonkor qilish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, bu yondashuvlar xodimlarning kasbiy rivojlanishini ta'minlaydi, ularning ishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi va tashkilotlar uchun raqobatbardoshlikni kuchaytiradi.

Shunday qilib, ish joyida malaka oshirishni takomillashtirishda zamonaviy usul va strategiyalarni joriy etish nafaqat xodimlarning malakasini oshiradi, balki tashkilotning umumiy samaradorligini oshirishga ham xizmat qiladi, bu esa iqtisodiy rivojlanish va barqarorlikka olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. O'qituvchilar malakasini oshirish dasturi. Tashkent, O'zbekiston. 2021.
2. Sirojov B. Malaka oshirish tizimining samaradorligini oshirishda yangi yondashuvlar. Tashkent: Economic Research Institute. 2018.
3. Nazarov S. Ish joyida raqamli o'quv metodlari: Amaliy yondashuvlar. Tashkent: National University of Uzbekistan Press. 2020.
4. Xo'jayev D. Malaka oshirishda masofaviy ta'lim texnologiyalarining roli. Toshkent: Iqtisodiyot va tadbirkorlik universiteti. 2021.
5. Ibragimov A. Pedagoglarni uzluksiz kasbiy rivojlantirishning kognitiv asoslari. Monografiya.-Samarqand: SamDUnashriyoti. 2021.
6. Fayzullayeva G. O'qituvchining o'z-o'zini rivojlantirishi va uzluksiz kasbiy rivojlanishi. Uslubiy qo'llanma. Samarqand: SamDU nashriyoti. 2023.